15 રાજ્ય સરકાર

અધ્યયન નિષ્પત્તિ : **SS 7.25** સ્થાનિક સરકાર અને રાજ્ય સરકાર વચ્ચેનો તફાવત સમજે છે.

SS 7.26 વિધાનસભા ચૂંટણી પ્રક્રિયા વર્ણવે છે.

SS 7.27 રાજ્ય / કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના વિધાનસભા મતક્ષેત્રના નકશા પરના પોતાના મતવિસ્તારની શોધ કરે છે અને સ્થાનિક ધારાસભ્યનું નામ જાણે છે.

શૈક્ષણિક મુદ્દા :

→ સ્થાનિક સરકાર
→ રાજ્ય સરકારની રચના અને ભૂમિકા
→ રાજ્યપાલ
→ મુખ્યમંત્રી
→ રાજ્યસરકારનાં કાર્યો
→ રાજ્યનું ન્યાયતંત્ર
→ આરોગ્ય અને રાજ્યસરકાર

પ્રશ્ન - 1 નીચે આપેલા દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર માટે આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ શોધી ☐ માં લખો.

1. રાજ્યનો કારોબાર કોણ ચલાવે છે ? ☐

(A) વડાપ્રધાન (B) કેન્દ્ર સરકાર
(C) રાષ્ટ્રપતિ (D) રાજ્યસરકાર

2. કાયદા ઘડવાનું કાર્ય સરકારનું કયું અંગ કરે છે ? ☐

(A) કારોબારી (B) ધારાસભા
(C) ન્યાયતંત્ર (D) લોકો

3. નીચેનામાંથી કયા રાજ્યને વિધાનપરિષદ નથી ? ☐

(A) બિહાર (B) ઉત્તરપ્રદેશ
(C) મહારાષ્ટ્ર (D) ગુજરાત

4. વિધાનપરિષદના સભ્ય કેટલા વર્ષ માટે ચૂંટાય છે ? ☐

(A) 3 વર્ષ (B) 5 વર્ષ
(C) 6 વર્ષ (D) 7 વર્ષ

5. કોની મંજૂરી બાદ જ ખરડો કાયદો બને છે ? ☐

(A) મુખ્યમંત્રી (B) રાજ્યપાલ
(C) મંત્રીમંડળ (D) વિધાનસભા

6. નીચેનામાંથી શેનો રાજ્યની કારોબારીમાં સમાવેશ થતો નથી ?
(A) રાજ્યપાલ (B) મુખ્યમંત્રી
(C) મંત્રીમંડળ (D) વિપક્ષના નેતા

7. રાજ્યનાં બંધારણીય વડા કોણ હોય છે ?
(A) રાજ્યપાલ (B) મુખ્યમંત્રી
(C) કાયદામંત્રી (D) મુખ્યસચિવ

8. નીચેનામાંથી કયાં વિષયનો સમાવેશ રાજ્યયાદીમાં થતો નથી ?
(A) શિક્ષણ (B) આરોગ્ય
(C) કૃષિ (D) રેલ્વે

9. વડી અદાલતના મુખ્ય ન્યાયાધીશની નિમણૂક કોણ કરે છે ?
(A) વડાપ્રધાન (B) રાષ્ટ્રપતિ
(C) મુખ્યમંત્રી (D) રાજ્યપાલ

10. નીચેનામાંથી કઈ યોજના આરોગ્ય સાથે સંકળાયેલ છે ?
(A) જનધન યોજના (B) પહલ યોજના
(C) મેક ઈન ઈન્ડિયા (D) આયુષ્યમાન યોજના

પ્રશ્ન - 2 નીચેના વિધાનો સાચાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

1. મુખ્યમંત્રી અમૃતમ(માં) યોજના કેન્દ્ર સરકાર ચલાવે છે.

2. દિલ્લી રાજ્ય અને રાષ્ટ્રીય રાજધાની પ્રદેશ છે.

3. વિધાનસભાને નીચલું ગૃહ પણ કહે છે.

4. ઉત્તરપ્રદેશમાં વિધાન પરિષદ છે.

5. ગુજરાતમાં વિધાન પરિષદ આવેલ છે.

પ્રશ્ન - 3 નીચેની ખાલી જગ્યામાં યોગ્ય શબ્દ મૂકી વાક્ય પૂર્ણ પૂરો.

1. ગુજરાત વિધાનસભામાં સભ્ય સંખ્યા .... છે.
2. રાજ્યની ધારાસભાના ઉપલા ગૃહને .... કહે છે.
3. ગુજરાતના વિધાનસભા ભવનનું નામ .... છે.
4. વિધાનસભાની ચૂંટણી દર .... વર્ષે થાય છે.
5. દર્દીને તાત્કાલિક સેવા મળે તે માટે ગુજરાતમાં .... સુવિધા છે.

પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યોમાં આપો.

1. ખરડો કાયદો ક્યારે બને છે ?

....

....

....

2. રાજ્ય સરકારનાં અંગો જણાવો.

....

....

....

3. મુખ્યમંત્રીની નિમણૂક કોણ કરે છે ?

....

....

....

4. વિધાનસભામાં કોના માધ્યમથી પ્રશ્ન પૂછાય છે ?

....

....

....

5. રાજ્યમાં રાષ્ટ્રપતિ શાસન હોય ત્યારે રાજ્યનો વહીવટ કોણ સંભાળે છે ?

....

....

....

6. ધારાસભ્યને અંગ્રેજીમાં કયાં નામે ઓળખાય છે ?

....

....

....

7. રાજ્યપાલની નિમણૂક કોણ કરે છે ?

....

....

....

8. સંઘયાદીના કોઈ પણ ત્રણ વિષયોનાં નામ જણાવો.

....

....

....

9. રાજ્યસરકારની કોઈપણ ત્રણ આરોગ્યવિષયક યોજનાઓનાં નામ જણાવો.

....

....

....

પ્રશ્ન - 5 નીચેના પ્રશ્નોનાં જવાબ બે-ત્રણ વાક્યોમાં લખો.

1. રાજ્યસરકારનાં કાર્યો જણાવો.

....

....

....

....

....

....

2. વિધાનસભાનાં સભ્ય બનવા માટેની લાયકાત જણાવો.

....

....

....

....

....

3. રાજ્યની કારોબારીની ફરજો જણાવો.

....

....

....

....

....

4. રાજ્ય ન્યાયતંત્રના કાર્યો જણાવો.

....

5. મુખ્યમંત્રીના કાર્યો જણાવો.

પ્રશ્ન - 6 ટૂંકનોંધ લખો.

1. જાહેર સ્વાસ્થ્ય સેવાઓ.

....

....

2. વિધાનસભાની રચના.

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

પ્રશ્ન - 7 માંગ્યા મુજબ પ્રવૃત્તિ કરો.

1. મોક વિધાનસભાનું આયોજન કરો.

2. ગુજરાતના વર્તમાન મંત્રીમંડળની યાદી તૈયાર કરો.

SCE મૂલ્યાંકન

ક્રમ	અધ્યયન નિષ્પત્તિ	SCE મૂલ્યાંકન			ગુણ
		×	?	✓	
SS 7.25	સ્થાનિક સરકાર અને રાજ્ય સરકાર વચ્ચેનો તફાવત સમજે છે.				
SS 7.26	વિધાનસભા ચૂંટણી પ્રક્રિયા વર્ણવે છે.				
SS 7.27	રાજ્ય / કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના વિધાનસભા મતક્ષેત્રના નકશા પરના પોતાના મતવિસ્તારની શોધ કરે છે અને સ્થાનિક ધારાસભ્યનું નામ જાણે છે.				

વાલીની સહી : .... શિક્ષકની સહી : ....

તારીખ : ....